

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 90 Lei
Pe jumătate 45 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos
Director: **Alexandru Lupeanu-Melin**

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 4 Lei
a doua și a treia oră 3 Lei.

Danii din toată țara.

— Foștii școlari ai Blajului se arată de pretutindeni. — Danii mai nouă. —

Darurile pentru școlile din Blaj vin într'una. Inimi înțeleghătoare se arată din toate părțile Ardealului, ba din toată România, semn că întreagă țara e împânzită de foști școlari ai Blajului, cari nu-și uită de cuibul unde au prins aripi. Sunt tot nume alese, cari fac cinste și Blajului și Neamului.

Intre numele pe cari le publicăm azi vedem cu bucurie mulți *fi de săteni*, cari vin și ei cu prețiosul lor obol la matca batrână. Încrestăm îndeosebi dania d-lui medic din Odorhei *Dr. Ioan Sârbu* flu de sătean sărac din Tăuni, care aduce Blajului peste 16 mii de Lei! Foarte frumoasă este și fapta profesorilor din Sighetul Marmăției, în fruntea căror stau soții *Mihail și Rosica Șerban*, cari au dus cu dânsii dragostea Blajului și o arată acum în chip minunat. Onoare lor și onoare tuturor celor cari fac ca dânsii!

Iată darurile mai nouă.

Dr. Sârbu Ioan, medic, Odorhei	16,600
Dr. Emil Pop avocat Aiud	10 000
Dr. Vasile Mureșan, medic. Turda.	2000
Vasile Ianza, tost pref. Petroșeni	10.000
Valeriu Montani, proc., București	2000
Dăbău Iosif, dir. de fabrică Turda.	5000
Dr. Sâmpetrea Ioan, jude, Mediaș.	3000
Valer Pop avocat, Cluj	10.000
Marian Dumitru, ing silv., Beiuș	5000
Dr. Septimiu Velican, proc A.-Iulia.	3000
Mesaroș Mihail, cons. adm fin. Arad.	2000
Suciu Ștefan, dir.-cont. Baia-mare	10 000
Adrian Oțoi, subd. de bancă, Cluj.	5000
Dr. Traian Migia, primpr. V. de sus.	3000
Corneliu Gușeală, prof. Brăila	2000
Ioan Bianu, prof. univ. București	5000

Profesorii din Sighet.

Mihail Șerban, Sighetul Marmăției	1000
Rozica Șerban	1000
Victor Mureșan	1000
Iosif Cațavei	1000
Iuliu Iepure	1000
Dr. Iacob Dermer	1000
Vasile Ciple	1000
Emanoil Berger	1000
Alomir Szabó	1000
Dr. Titus Doboș adv. Sigh. Marm.	500

Ioan Modrean profesor Sighet	1000
Alex. Botta profesor Sighet	1000

Danii mai nouă din Blaj:

Dr. Ioan Balan, canonic, Blaj	10.000
Păr. Ioan Crișan, not. cons. Blaj	2000
Dr. Cornel Ordace, mag.-șef	1200
Aurel Domșa protop. Blaj	10.000
Arcadie Ienășel și soția	2000
Diônizie Trifan, croitor, Blaj	10.000
Dr. Zaharia Boila, avocat Blaj	12,000

Toate sumele sosite până acum la Mitropolia noastră se ridică în total la 790,410 Lei. Credem însă că acesta este numai începutul. Căci nu s'au întors încă nici a șasea parte din listele trimise. Ca să poți face azi o clădire cât de cât, trebuie să dai cel puțin 10—15 milioane Lei.

Din pildele altora.

Sășii pentru școlile și bisericile lor.

Sășii ardeleni aflători la lucru în America au adunat între dânsii pentru ajutorarea școlilor și bisericilor de-acasă suma de 33,000 (treizeci și trei de mii) dolari. Aceasta este într'adevăr o sumă foarte mare, căci, în bani românești, trece binisor peste 6 milioane lei! Fapta Sașilor pribegi nu va mira însă pe nimenia, căci e cunoscută dragostea pe care o are întreg poporul săsesc față de școlile și bisericile sale.

Asemănându-ne cu Sașii, nu avem cuvânt a ne plânge nici noi de frații noștri duși peste Ocean. Românii încă au trimis și trimit într'una colecte frumoase pentru bisericile românești din Ardeal. Cine cetește gazetele poate să afle cum, ba ici ba colo, Românii americani trimit bani grei când pentru clopote, când pentru alte lipsuri ale bisericilor de-acasă. Onoare și cinste lor!

Ne gândim acum, când școlile dela Blaj sunt la o povară așa de mare din lipsă de clădiri, că oare va fi ajuns la frații noștri americani *apelul* Inalt Prea Sfinției Sale *Mitropolitului Vasile*? Se vor găsi și acolo creștini de-ai noștri, cari să înțeleagă lipsele de astăzi ale Blajului și nu ne îndoim nici o clipă, că își vor trimite și dânsii darurile lor pentru școlile cari au făcut atâta bine neamului nostru.

Către mai marii poștelor.

O plânsoare în numele cetitorilor de gazete.

Poporul nostru din Ardeal este în mare măsură iubitor de învățătură și de luminare. Sătenii români știu prețui povețele bune din cărți și din gazete. Cărți nu prea au însă, căci nu se tipăresc destule la înțelesul lor. Ori chiar dacă se tipăresc, ele nu pătrund până la dânsii. Țăranul nostru român e deprins să-și cumpere cărțile sale încă tot numai dela „Iconarii dela Nicula”, cari își poartă marfa în spate, pe la târguri. Iar aceștia de-o vreme încoace s'au dat la alte negoate. Vând mai mult linguri de cositor, foarfeci și oglinjoare. Păcat că nu are cine să-i organizeze și să-i îndrume la răspândirea cărților bune și folositoare!

Gazetele nu pot răsbate la țintă.

De astă dată însă, alta e plânsoarea noastră. Poporul din Ardeal nu poate ceta măcar gazetele populare cari se scriu cu multă trageră de inimă anume pentru el. Iar piedeca sunt *poștele!* Piedecă mare și grea. Săteanul își trimite cu multă osârdie leișorii săi la începutul fiecărui an, abonându-se la gazeta lui dragă, din care ar culege iubire de moșie, de țară și de Tron, și așteaptă cu nerăbdare în fiecare Duminecă să-și întărească sufletul în slova frățească a conducătorilor săi firești. Că poporul din Ardeal este încă tot cel vechiu: bun, blând și cunoscător al binevoitorilor săi. Dar așteaptă de geaba! Gazeta nu vine regulat, decât doar' dacă rătăcește cumva la trei-patru săptămâni odată, la adresă. . . Și nu vine, pentru că în multe cazuri însăș poșta îi ține calea. Foile se mai opăcesc pe la celea primării, ori pe la cei măciucași ai satelor. Primărescele învâlesc caere de fuior în gazetele oamenilor. Măciucașii le dau pe mâna copiilor lor, în loc să le împartă celor în drept. Ori poate că le mai aruncă în foc și cei poștari de neam străin. Dumnezeu știe!

Plânsori peste plânsori.

Fapt e că gazetele nu sosesc la adresați. Cetitorii noștri ne fac într'una plânsori pentru neprimirea gazetelor. Și nu se plâng numai cetitorii noștri, ci ai tuturor foilor din Ardeal. Ce să fie cauza? O fi poate rânduiala slabă la poștele sătești, ori la primării. Nu știm nici noi ce să mai credem. În orice caz e tristă și păgubitoare această stare a lucrurilor.

Sătenii din Ardeal sunt lipsiți de hrana lor sufletească obișnuită. Și asta e o mare scădere. Să nu ne mirăm deci, că așa de ușor pot să lungească oamenii din popor pe povârnișuri primejdioase. Creștinii, când n'au la mână gazeta lor, se duc după știri prin cărciumi, ori

apucă pe mâinile tuturor răspânditorilor de vești mincinoase. Aceștia sunt mai ales străinii cari nu ne iubesc țara și ar dori-o umilită. Bine-i oare că jidanul din sat să fie locul unei gazete românești cu durere de țară și de neam? Nu-i bine. Rugăm deci pe cărmuitorii poștelor să țină seamă de această plânsoare și să caute a avea mai sub ochi pe cei ce împart hrana sufletească a sâtenilor.

Cum stă lumea și țara

Parlamentul.

Sfatul cel mare s'a deschis de mai bine de-o săptămână, dar până acum s'au trecut ședințele cu declarațiile partidelor și cu arătări de plânsori de prin țară. Interesant a fost că și oamenii d-lui Argetoianu și-au zis că sunt »Partidul Poporului« și cei ai d-lui general Averescu. De numele acesta nu vreau să se lapede nici unii, nici alții, că-i nume frumos și răsunător.

Guvernul făgăduiește să înfățișeze spre votare legi foarte însemnate, cari privesc adânc viața țării. E vorba să se pună în discuție chiar în zilele acestea *legea cea nouă pentru școli*, care vrea să schimbe rânduielile de până aici. Școlile dela oraș, școlile licee, vor avea pe viitor numai 7 ani de învățatură, în loc de 8, câți erau până acum. La sfârșitul lor se prevede un examen mare, poreclit bacalaureat, pe care însă tinerii școlari nu-l vor putea da în aceeaș școală unde urmează cei 7 ani, ci într'alt oraș, la alți profesori. Și acesta nu pare a fi un bun plan. De ce să mai aibă părinți cheituieli nouă cu ducerea copiilor lor într'alte orașe? Și mai vrea guvernul să ia școlile din mâinile bisericilor, sub cuvânt că statul mai bine le știe cărmui. Acesta încă poate fi un pas greșit, știut fiind că bisericile noastre românești nu s'au dat niciodată de minciună, când a fost vorba să crească Români înflăcărați și oameni cu frică de Dumnezeu.

Vor veni la rând apoi: *legea pentru orânduirea judecăților*, *legea pentru armată* cu doi ani de cătanie în loc de trei, *legea bisericească* și *legea pentru refacerea economică*, la cari se spune că lucrează acum din greu ministerele. Se va vedea ce vor aduce acestea planuri de legi. Noi încă le vom urmări cu luare aminte și la vremea sa vom lămurii pe cetitori despre ce cuprind.

Ce mai mișcă partidele?

Ori de câteori se deschid Adunările legiuitoare, se mișcă mai cu iuteală și partidele politice din afară de guvern. Partidul Național Ardelean spune că e hotărât să lupte ca și până acum pentru un singur scop deocamdată: înlăturarea dela cărmă a Partidului liberal. Asta o zic și celelalte partide din stânga. Pare chiar, că vor căuta iarăș să aibă toate o înțelegere în această privință. Asta mai ales Partidul Național și cel Țărănesc. Averescanii au declarat că nu iau parte la lucrările Parlamentului. Dl Iorga e la Paris, însă trimite vorbă de acolo, că deși nu e mulțumit cu guvernul de azi, totuș crede, că fiind vorba de legi așa de însemnate, nu e bine să rămână nime dintre cei chemați dela datoria de a fi acolo unde e vorba de pielea țării.

De altmintelega partidele încă nu s'au aruncat în luptă deplină. Deocamdată stau

mai în așteptare, cumpănindu-și puterile. Se vor arăta poate mai cu tărie, atunci când vor veni la rând planurile de legi nouă.

Inafară, spre Europa.

În vremea din urmă se scrie mult prin gazetele celea mari, că între România noastră și între Franța ar fi un pic de supărare. Guvernul român făcuse mai demult o cerere, în care caută să ia cu împrumut dela Franța 100 de milioane, însă nu în bani, ci în arme și materiale de război. Guvernul dela București a trimis însă de curând vorbă la Paris, că nu mai are lipsă de acel împrumut, adică de armele cerute. Unele foi vreau să știe însă, că Franța n'ar fi vrut să ne dea împrumutul. De-aici învinuiri și supărări. Oricum o fi fost treaba, una însă se cam simte, că răsuflă din foile dela Paris: Francezii se arată cam supărați pe România. Asta nu-i însă bine. Să nădăjduim că se vor împăca lucrurile și vor ajunge iarăș în făgașul cel bun. Că Francezii ne-au fost totdeauna prietini și sprijinitori inimoși.

Din lumea largă.

A murit Wilson. În ziua când scriam noi acestea șire, telegramele spuneau că Wilson, fostul președinte al Statelor Unite din America, trage de moarte. Doctorii și-au luat orice nădejde de viața lui. El zace de multă vreme lovit de gută. Când dăm la tipar gazeta, ne sosește știrea, că Wilson a murit. Wilson a fost un mare om, căci la cuvântul lui au ajuns popoarele la convingerea, că nu se poate altfel curma războiul cel mare, decât dacă se vor face state naționale în Europa.

Sârbia s'a imprietinit cu Italia. Între Italieni și între Sârbi era dela război incoace o stare foarte încordată pentru orașul Fiume, rămas fără stăpân după prăbușirea Ungarici. Italienii cereau pentru dânsii acel oraș, dar nu se învoiau Sârbi, așa că într'o vreme Puterile Europei au fost de părere ca să nu-l capete nici unii, nici alții, ci să rămâie ca țărișoară de sine stătătoare. Pentru aceasta, celea două popoare vecine dela Marea Adriatică se priveau tot boldiș. Iată că în sfârșit s'au împăcat. Pasici ai Sârbiei s'a dus însuși la Roma și a întins mână de pace lui Musolini, zicând: Vă lăsăm vouă orașul Fiume, numai să fim prietini de azi înainte! Acestea vorbe le-au căzut foarte bine Italienilor și l-au încărcat de dragoste pe Pasici. Istețul sârb a pierdut ce-i drept un oraș, dar a câștigat prietinia unei țări puternice ca Italia.

Un preot care-și mântuie țara. Duminica trecută a sosit la București Cancelarul *Ignafiu Seipel* al Austriei. Acest Seipel, care este astăzi cărmuitorul Austriei și un foarte vestit bărbat de stat, e de felul său preot catolic, profesor la o școală de clerici. Întregă Europa îl privește cu mirare, pentru că e adevăratul mântuitor al țării sale. Din războiul cel mare Austria a ieșit mai sdrobotită. Se și părea că moștenirea Habsburgilor nu va putea trăi de capul său, ci va fi silită să se razime de vre-o țară din jur, alipindu-se ori de una ori de alta. Bani Austriei nu mai însemnau nimic; nime nu-i mai primia. Și ei se numărau cu sacii. Vienezii n'aveau ce mânca, n'aveau bucate și n'aveau nici un crezământ când cereau ceva pe datorie. Era de așteptat ca Austria să moară, fără s'o mai poată ajuta cineva.

Când colo, iată se ridică un preot fără nume mare și fără vâlvă, care îndrăznește se să

așeze în fruntea guvernului austriac și să încerce el minunea minunilor. Vine Seipel profesorul de teologie cu creștinii lui și face într'adevăr minuni. Pune mâna pe cărmă și ce face, ce drege, Austria prinde puteri, banii ei se ridică la preț și la crezământ. Austriei simțind mâna puternică a preotului harnic și cinstit, prind coraj, se pun pe lucru și astăzi țara lor e țara norocului. Slujbașii au plăți bune, trenurile merg, sunt mărfuri, sunt bucate, este hrană pentru toată lumea, este îndestulare și avânt. Austria duce zile bune, mulțumită unui preot, care o cărmuiește după îndemnul Evangheliei. O dovadă strălucită, că o țară se poate ridica foarte curând prin mâni curate și prin tăria de credință a cărmuitorului ei.

Seipel a venit la București tot cu scopul de a-și ajuta țara sa prin legături de prietinie și de înțelegere. El vine la noi după ce a fost prin Praga, Roma, Paris și Londra.

Boala lui Venizelos. Grecia care a dorit atât de mult pe Venizelos, acum e pe cale să rămână iarăș fără el. Vestitul bărbat de stat e bolnav de inimă și nu poate conduce trebile țării. Ba a spus-o chiar el însuși, că are de gând să se întoarcă la Paris, unde a fost îngrijit bine de doctori vestiți. Grecii țării sunt năcăjiți pentru boala lui Venizeios, care i-a făcut să-și alunge regele, iar când e vorba să conducă el țara, n'o poate de bolnav... Au chemat la patul lui un mare doctor dela Paris. — Grecii vor rămânea la vreme și fără rege și fără... Venizelos!

În Japonia sunt turburări grele. Au luat și oamenii galbeni obiceiul bombelor dela Ruși. Sunt și acolo un fel de bolșevici cari umblă să răstoarne pe domnitor. Poporul e însă în contra lui și s'a răsculat, să-i sdrobească.

O mare pacoste a oamenirii

Sunt boalele ascunse, zise lumești.

Războiul cel mare a sămănat multe năcazuri în lume, dar nimic mai primejdios și mai rău decât așa zisele boale lumești. Învărtirea cea mare de oameni și pribegirea lor prin celea orașe și străinătăți, au lăsat nește boale urite și veninoase, cari strică în ascuns sănătatea celor atinși de ele. Ba mai mult: ele fiind lipicioase ca răia, primejduiesc și pe cei ce trăiesc împreună cu bolnavii de boale lumești.

Triste că acestea boale s'au furișat și prin sate în măsură mare și ne rod poporul la rădăcină. Un doctor dela Cluj a văzut mai în vară un sat și s'a îngrozit de ce-a găsit acolo. Foarte mulți dintre locuitorii acelu sat erau atinși de boala lumească (sfreant). Sfreantul e boală cumplită: ea ucide pe încetul și trece dela părinți în copii, răsuflând până în viață depărtată. E ca lepra despre care vorbește sfânta Scriptură.

Boalele lumești se pot însă vindeca. Dar trebuie luate îndată dela început. Numai doctorii le știu leacul; babele meștere nu fac alta decât le înrăutătesc și le inveninează mai tare. Nimenia să nu se rușineze deci de nici o boală, că doctorul e ca popa la spovedanie: nu descopere nimănui ce știe. Il oprește și legea. Și să nu fim sgârcoți cu plata leacurilor, ca să nu ne ucidem familia cu sgârceala!

Serbarea „Unirii Principatelor“. Miercuri în 24 Ianuarie vechiu s'a serbat în toată țara pomenirea unirii Munteniei și Moldovei la 1859, prin ceace s'a pus temelua unirii cele mari din 1918. La noi în Blaj s'a slujit Miercuri o liturghie pompoasă în Catedrală, apoi s'a făcut în sala de gimnastică a Liceului de băieți o frumoasă serbare a tuturoș școlilor noastre.

Grăunțe sufletești.

Trei mari păcate.

Trei păcate vechi și pururea nouă, trei păcate cari fac cele mai mari stricăciuni între oameni sunt minciuna, fățarnicia și lingușirea. Unii sfinți părinți sunt de părerea, că a patra parte dintre osândiții din iad sunt acolo în urma acestor păcate.

Minoluna.

Toată lumea știe, că minciuna este spunerea unui neadevăr, cu gândul de a înșela pe altul. Sunt mai multe feluri de minciuni. Insuși sfântul Petru a greșit odată, când la întrebarea servitoarei arhierului, a răspuns: „Nu cunosc pe omul acela”; a mințit așadar fiind în năcaz și voind a se scăpa de un rău mai mare. Pedepsa i-a fost, că a plăns o viață întreagă cu amar, așa că lacrimile cele multe i-au făcut brazde pe obraz. Sunt apoi minciuni, spuse în glumă și iarăși altele spuse cu gândul de a păgubi pe altul. O astfel de minciună a spus patriarhul Iacob, care a mințit tătănescu celui orb, că el este Esau, pentruca să capete el binecuvântarea de cel dintâiu născut.

Asemenea este minciunosul banului celui rău, care se pare a fi bun, de fapt însă este fără preț, ori unui cias, care arată într'un fel și bate altfel.

Fățarnicia.

Fățarnic este, celce vrea să-și ascundă gândurile cele rele prin vorbe sau fapte frumoase. Iuda a sărutat pe Domnul, ca și când i-ar fi prietinel cel mai bun, de fapt însă cu gândul, să-l vânză. Regele Irod a zis cătră cei trei crai dela răsărit: „Mergând întrebați cu deadinsul de prunc și dacă-l veți afla, dați-mi de știre, ca venind și eu să mă închin lui”. De fapt gândul lui era, să omoare copilul. Fățarnicii sunt și aceia, cari se arată oamenilor ca niște credincioși, de fapt însă sunt necredincioși și răi.

Fățarnicii sunt și aceia, cari ingenunche, se roagă lui Dumnezeu și-și bat piepturile în biserică, de fapt însă nu le stă mîntea la Dumnezeu. Despre unii ca aceștia zice Mântuitorul: „Vai voaună cărturarilor și fariseilor fățarnici, că vă asemănați mormintelor celor spoite, cari din afară se arată frumoase, iară din lăuntru sunt pline de oasele morților și de toată necurăția”. Și iarăși îi asemănă cu lupii răpitori cari se arată în piei de oi.

Lingușirea.

Lingușitor este acela, care laudă pe cineva în față, cu toate că n-ar fi vrednic, cu gândul de a câștiga dela el ceva. Lingușitorii vorbesc împotriva convingerilor lor. Asemenea sunt ei oglinzilor, cari arată chipul celui ce se uită în ele întors, ceea ce este de-a dreapta de-a stînga, iar ceea ce este de-a stînga de-a dreapta.

Lingușitorii n-au în vedere decât câștigul, asemenea sunt ei măței și cănelui, cari ți fac frumosul, numai ca să le dai osul din mână. Lingușitorii asemenea sunt bucătarului celui păcătos, care-și pregătește mîncarea bine, dar bagă venin în ea. Ei așază sub capul păcătoșilor perină, ca să adoarmă și să nu se îndrepte, ei nutresc păcatul, precum nutrește uleiul flacăra. Prorocul Isaia le spune lingușitorilor: „Vai celor ce zic răului, că este bun și bunului că este rău, celor ce pun lumina întunerec și întunerecul lumină, celor ce pun amarul dulce și dulcele amar”.

Dar despre aceste trei păcate, mai multe în numerii viitori.

Frați săteni, țineți minte, gazeta voastră e „Unirea Poporului”.

De prin sate.

Seara de anul nou în Țapu.

Tinerimea română din Țapu cu tinerii meseriași și elevii și elevele din oomună, cari studiază la liceele din Blaj și Aiud, ca și în anii trecuți, au aranjat și în anul acesta, în seara de anul nou sub conducerea preotului o producțiune teatrală-corală foarte bine reușită.

„Se 'ntorc vitejii din războiu” și „Grănele vara se coc”. S'a jucat „Vlăduțul mamei”, „Pribegii” și „Achim Filăru”. Ca diletanți s'au distins dșoara: Letiția Nemeș și fata de plugar Sofia Lupeanu. Apoi tinărul măestru măsar a jucat foarte bine rolul lui Moș Eftimie, tatăl Smaranditei, iar tinărul măiestru fotograf Mircea Iuga, în rolul lui Vlăduț a produs mult haz.

În „Pribegii” au jucat bine elevii Valer Dordea și Ioan Voina. Iar Dșoara Aurelia Nemeș a apărut minunat pe bină în Zina Norocului.

Cu monologul „Achim Filăru” a stărnit mult răs măestrul pantofar Vasile Florea — pe care l-am văzut și auzit adeseori jucând pe bină în rolul de țigan — și totdeauna a dovedit un talent de comic, care ar face fală nu numai la sate, dar chiar și în orașele noastre. În general toți diletanții sunt vrednici de laudă și am dori ca și de altă dată să ne distragă cu astfelu de producțiuni.

La reușita acestei producțiuni au contribuit foarte mult Dna și Dl Bucur Dordea comerciant în Țapu, pentru ce merită toată lauda.

Cu această ocaziune au făcut suprasolviri On. preot Boariu și Neamț, dnii Haba, Gocsman, familia Aron, Fleischer, T. Cosma notar, Cosma pantofar, Veingärtner, Ungar și Lengyel, pentru ce pe această cale li se exprimă mulțămite. Venitul curat se va folosi pentru lipsele școalei și pentru biblioteca agenturii Astrei.

Raportor.

De ce nu primesc sătenii regulat gazetele lor?

Un sătean din partea de sus a Ardealului ne scrie următoarele: „Subscrisul viu a Vă face cunoscut că în primăvara trecută, venind acasă dela Constanța unde am fost să-mi câștig pâinea de toate zilele, am dorit foarte mult o foaie religioasă și bună pentru plugari. Și am venit la D-Voastră și am plătit prețul foii pe anul întreg. Dar n'am primit foaia decât doar' trei numeri după olaltă, de cari foarte m'am bucurat. După aceea să ferească Dumnezeu pe un abonat să nu mai primească astfel gazeta. Tot un număr am primit și trei-patru ba”.

„În zilele trecute am fost în comuna vecină, unde avem noi secretariatul. Acolo am un cumnat și fiind un număr de gazetă la mine i-am cetit și lui lucruri frumoase. Apoi i-am zis: Bine cumnate, tu nu vrei să-mi faci mie nici atâta bucurie, să-mi aduni foaia de pela cancelarie și să mi-o trimiți acasă? Ei, zice el, foaia ta am văzut-o la nănașul (om din cancelaria satului). Am și luat-o. Unde-i, tu femeie?”

„Ehei, gândesc eu, ăștia mă mîncă pe mine și pe preabunii domni, cari se silesc din răspuțeri pentru binele nostru. Și vai cu mult dor așteptăm gazeta”...

Fi pe pace bunule frate, că de s'o mai întâmpla să-ți fie nănașul gazeta, îi punem noi numele aici în foaie, să-l cunoască toată țara cum risipește el truda altuia!

Tinerimea română din Micăsasa aranjază Duminecă în 17 Februarie o producțiune teatrală cu „Ruga dela Chiseteu”, „Nunta țiganului”, Achim Filăru” și „Arvinte și Pepelea”. Producțiunea se ține în Sala Casteleului dela berc. Inceputul la ora 8 seara. După producțiune urmează joo.

CURS NOU PENTRU CANTORI.

La 15 Martie nou 1924, se deschide în Blaj un nou curs pentru pregătirea Cântăreților bisericești. Ca și anul trecut, cursul ține trei luni la primăvară și alte trei luni la toamnă. Se primesc tineri cu cel puțin 4 clase primare și cu glas bun Cererile de primire se adresează Cosistorului Arhiepiscopesc din Blaj. Lămuriri mai amănunțite pot da onorații preoți, din Circulara cosistorială.

Știrile Săptămânei.

Sfințire de clopote la catedrala din Blaj. Duminecă în 3 Februarie I. P. S. S. Mitropolitul Vasile a sfințit două clopote nouă, comandate dela firma Novotny din Timișoara pentru catedrala din Blaj. Unul este de 264 altul de 165 de kilograme și s'au și așezat în turnul dinspre miazănoapte a catedralei. Astfel de aici înainte catedrala din Blaj va avea iarăși, ca înainte de războiu, patru clopote, dintre cari cel mare se va trage numai la sărbători mari și când slujește Mitropolitul, al doilea Dumineca și la sărbători mai mici, al treilea la liturgiile de toate zilele, iară al patrulea și cel mai mic la vecerniile din zile comune.

În atențiunea contribuabililor. Se atrage atențiunea tuturor contribuabililor, comercianți, industriași, meseriași sau profesioniști, cari plătesc 10% atât în comunele rurale, cât și urbane, a căror cifră de afaceri nu trece suma de 200,000 lei anual, la cerere li-se poate stabili un echivalent al impozitului pe cifra afacerilor. Cererile se fac în scris la percepțiile de cari s'a ținut. Cererea va cuprinde declarația contribuabilului, că voiește să i-se stabilească un impozit echivalent, indicând și cifra de afaceri pe timpul dela 1 Sept. 1922—1 Sept. 1923, sau pe timpul de când exerciază comerțul, meseria, etc. în tot cazul nu poate fi pe timp mai scurt de 3 luni.

Om înghețat. Săteanul Nicolae Popa-Feisanu din Tăuni mergând Sâmbătă în 26 Ianuarie cu ceva daraveri la Feisa, a închinat acolo câteva pahare de vin. Spre casă a plecat în aceeaș zi, dar n'a mai sosit nici a doua, nici a treia zi. Femeia și copiii l-au așteptat în zadar. Ca Luni, pornind în căutarea lui, l-au aflat înghețat în zăpadă, la doi kilometri de sat. Spun vecinii și cunoscuții, că omul nu era bețiv de felul lui. Și iată, totuș beutura i-a pus capul.

Lupii tot mai îndrăzneți. Din tot mai multe părți ale Ardealului vin știri, că lupii se apropie de sate și fac stricăciuni. În marginea comunei Petrisat lângă Blaj un lup a avut obrazul să se arete săptămâna trecută chiar ziua în ameaza mare. Și de nu erau câinii, cari să-i facă cuvenita primire te miri ce isprăvi croia. Alte comune din ținutul Blajului au suferit pagube însemnate în oi. Chiar și'n jurul orașului nostru s'au rotit în zilele trecute haite de lupi. Un ofițer din Alba-Iulia, care s'a dus singur la săniat cu tâlpigi de lemn zise „ski”, a fost întâmpinat pe dealul dela Oieșdea de doi lupi, cari gata gata să-l întrebe de sănătate. Ofițerul nu era însă bucuros de binețele lor și a luat-o la goană cu tâlpigile pe deal la vale scăpând teafăr. În comuna Blăjeș lupii au mîncat pe doi copii cari se dădeau cu săniuțele pe-o colină din marginea satului.

Oamenii grași nu-s de viață. O societate de asigurare din America arată, că cu cât e omul mai gras, cu atâta trăiește mai puțin. În copilărie grăsimea e bună, păzește de boala uscată. Dela 35 de ani în sus însă grăsimea e primejdioasă. Cu cât cineva e mai gras, cu atâta îi este viața mai primejduită. Bucurați-vă deci cei slabi!

In oraşul Târgu-Murâş bântuie tare lungoarea (tifosul). Au şi murit mulţi oameni. Sătenii din jur cari merg cu treburi, ori la târg, la Târgu-Murâş, să fie cu grijă, să nu ducă boala şi'n satele lor. Lungoarea se capătă din apă şi din mâncări.

Unde-s mai avuţi ţăranii. In parlament a fost o discuţie in Decembrie despre întrebarea, unde stau mai bine ţăranii, in Vechiul Regat ori in Ardeal? Dl Maniu a susţinut, că cei din Ardeal au pierdut foarte mult in urma diferitelor legi şi ordonanţe ministeriale. Guvernul şi deputaţii liberali au fost însă de altă părere. Acuma însă se dovedeşte, că dl Maniu a avut dreptate. Şi o dovedeşte însuş guvernul, fără să-şi dea samă cum. Oficiul care dă paşapoartele adevăc face următorul raport: Dela 1 Ianuarie până la 5 Octomvrie a anului trecut s'au dat cu totul 23 de mii 475 paşapoarte. Cele mai multe s'au dat pentru ardeleni, başarabeni şi bucovineni, cele mai puţine pentru cei din vechiul regat. Dacă ar sta aşa de bine ţăranii ardeleni, cum susţineau unii deputaţi in parlament, nu s'ar fi cerut atâtea paşapoarte in Ardeal. Nime nu-şi lasă casa şi masa, nici nu-şi ia lumea in cap de buiac, ci de necăjit.

Şcoli anume pentru plugari.

Ţăranul, mai bine zis, *plugarul* e talpa ţării. Numai aceea elădire e trainică, e ţiitoare, care are un temeliu, sau o talpă din materie tare şi sănătoasă.

Nimenea nu zideşte casă mare, domnească, cu multe rânduri, pe nisip, căci pe acesta îl spală apa. Nici grănar, nici şură, nici şopron nu se clădeşte pe talpe de plop, de salcă ori de răchită, ci pe talpă de stejar, care infruntă cu îndârjire umezeala din pământ.

Dar să ne întorcem la vorba noastră de mai sus, la talpa ţării, la plugarul nostru. E adevărat, că el a fost talpa ţării. O talpă grea, tare, vârtoasă. A purtat in spinarea ei greutatea uriaşă. Nici vânturi, nici vijelii, nici cutrămure nu au mişcat-o din loc.

Ori câte suferinţe, ori câte năcazuri a îndurat talpa ţării, ţăranul român a rămas întreg şi viguros, şi trupeşte şi sufleteşte.

Ţara noastră azi e mare, abia câteva ţări din Europa o întrec. Deci şi talpa ei — trebuie să fie mai tare, mai puternică decât până acum.

Trebuie să întărim deci talpa ţării, pe ţăran, pe plugar. Să-l întărim şi trupeşte, dar mai ales sufleteşte.

Cu plugul şi grapa lui de lucru a scurmat pământul şi a scos din el multe bogăţii.

Dar bogăţiile pământului nostru sunt nesăcate. Să-i dăm plugarului nostru învăţătură, să-l învăţăm meşteşugul plugăriei de azi, care îl va face, ca din petecul lui de pământ, ce-l are, să scoată rod intrăit ca până acum. Asta se va întâmpla însă numai atunci, când ţăranul nostru va învăţa pe deplin meşteşugul plugăriei, Spre scopul acesta, statul nostru a înfiinţat şi susţine multe şcoli in toată ţara, anume pentru popor, numite: *Şcoli de agricultură, viticultură şi economie casnică*. Aici amintesc numai pe cele din Ardeal:

1. In *Geoagiu*, jud. Hunedoara, este şcoala inferioară de agricultură; 2. *Ciacova*, jud. Timiş-Torontal, are şcoala inferioară de agricultură; 3. *Miercurca Ciucului*, jud. Ciuc are şcoala inferioară de agricultură; 4. *Turda*, jud. Turda-Arieş, şcoala inferioară de agricultură şi horticultură sau grădinărit; 5. *Şimlul-Silvaniei*, jud. Sălaj, şcoala inferioară de agricultură; 6. *Sâmbăta Mare*, jud. Timiş, şcoala inferioară de agricultură; 7. *Sâmbăta de jos* şi *Beclean* jud. Făgăraş, şcoala inferioară de agricultură; 8. *Diosăg*, jud. Bihor,

şcoala inferioară de viticultură, (vierit); 9. *Mişiş* jud. Arad, şcoala inferioară de viticultură; 10. *Ighiu* jud. Alba de jos, şcoala inferioară de viticultură; 11. *Sic*, jud. Solnoc-Dăbăca, şcoala elementară de agricultură; 12. *Cojocna* jud. Cojocna, şcoala elementară de agr. 13. *Pecica-Maghiară* jud. Arad, şcoala elementară de agricultură; 14. *Baia-Mare*, jud. Sătmar, şcoala elementară de pomicultură şi agricultură, sau stupărie; 15. *Sălişte* jud. Sibiu, şcoala elementară de agricultură şi lăptărie; 16. *Lugoj* jud. Caraş-Severin, şcoala inf. de agr. 17. *Pelinş* jud. Caraş-Severin, şcoala de gospodărie casnică pentru fete; 18. *Sătmar* jud. Sătmar, şcoala de gosp. cas. pentru fete. In şcolile acestea se învaţă pe lângă alte cunoştinţe folositoare mai ales: cunoaşterea şi lucrarea pământului, cu uneltele celea mai nouă. Cunoaşterea tuturor soiurilor de vite economice, boi, vaci, cai, oi, porci, tot felul de galiţe. Stupăria şi cultivarea viermilor de mătăsă. Se învaţă creşterea şi nutrirea raţională a lor, precum şi valorizarea tuturor produselor lor.

Se învaţă prăsierea şi cultivarea viilor, pomilor şi legumelor. Uscarea şi conservarea poamelor şi a legumelor. Cu un cuvânt, elevii acestor şcoli se aleg economi de clasa întâi. Cea mai mare parte din ei astăzi sunt aplicaţi ca agronomi regionali cu plată dela stat, şi pe la fermele (moşiile) statului.

Plugarul, care îşi va lucra moşia şi îşi va creşte şi ţinea vitele după învăţătura şi poveţele acestor şcoli, va avea bucate şi vite şi mai multe şi mai bune şi mai frumoase. Dela ei vor învăţa şi ceilalţi săteni şi astfel ţăranul va deveni o talpă a ţării mai tare ca până acum, ceea ce dorim cu toţii.

In toate şcolile acestea se primesc mai ales copii de plugar şi ţărani, cari au implinit vrăsta de cel puţin 14 ani şi au terminat cel puţin şcoala primară.

In şcolile inferioare învăţământul in şcoala ţine 3 ani, iar cel practic 1½ ani; iar in şcolile elementare 2 ani.

Elevii din şcolile aceste sunt susţinuţi de stat, in internate, aproape cu toate cele, aşa încât părinţii celor mai mulţi vor avea foarte puţine spese.

Pe lângă aceste, ei fac serviciul militar numai de *un an*.

Grăbiţi deci, iubiţi ţărani, căci porţile acestor şcoli vă stau deschise, şi ele vă îmbrăţişază cu drag!

Nicolae Pop
profesor de economie.

Zăpada ingraşă pământul.

Plantele ca să poată trăi şi să poată creşte au trebuinţă de hrană. Işi ieau hrana trebuincioasă atât din pământ cât şi din aer. Din aer plantele ieau anumite gaze, iar din pământ îşi ieau apă şi materii pământoase.

Pentruca plantele să-şi poată lua hrană destulă din pământ, trebuie să ingraşăm pământul. Ingraşarea pământului o facem cu gunoi. In gunoi să găseşte un gaz numit *amoniac*. Când intrăm într'un grajd simţim un miros înţepător. Este mirosul de amoniac.

Amoniacul este o hrană bună pentru plante. Această hrană însă plantele n'o pot lua deadreptul. Trebuie pregătită. Şi bucătarii cari pregătesc amoniacul sunt un fel de bacterii folositoare, numite *bacterii nitrificante*.

Bacteriile nitrificante transformă amoniacul gunoaielor într'un fel de sare, numită *azotat*. Cu azotat plantele să pot hrăni deadreptul şi cresc bine.

Tot prin mijlocirea bacteriilor nitrificante se transformă in azotat şi un alt gaz, anume azotul.

Amoniac şi mai ales azot mult se găseşte şi in aer.

Amoniacul din aer e luat de ploii şi dus in pământ, unde bacteriile nitrificante îl transformă in azotat. Iar azotul din aer din cauza fulgerilor se împreună cu alt gaz numit *exigen* şi cu vapori de apă şi se schimbă in azotat. Acest azotat încă e luat de ploii şi dus in pământ. Şi plantele se hrănesc cu el.

Din cauza aceasta ploile sunt bune pentru plante nu numai fiindcă le dau umezeală ci şi pentrucă le duc o hrană foarte bună.

Iarna însă in loc de ploaie cade zăpada. Când zăpada cade jos iea din aer şi amoniacul ori azotul pe care îl întâlneşte. Şi le ţine până când se topeşte. Atunci cu apa de zăpadă ce se sbea in pământ intră şi acestea gaze şi se schimbă in azotaţi. In chipul acesta prin zăpada pământul se ingraşă, câştigându-şi hrană bună pentru plantele cari vor incolţi îndată ce va da căldura.

Că într'adevăr zăpada încă dă pământului ingraşăminte, s'a şi cercetat din partea învăţătorilor şi s'a găsit, că un hectar de zăpadă de 1 cm. grosime, dă pământului 5 gr. azotat.

De aceea zăpada este de mare însemnătate in economie, căci nu numai apără sămănăturile in contra îngheţului, dar când se topeşte ingraşă şi pământul, dând plantelor hrană destul de bogată.

Ion Popu-Campeanu.

Poşta gazetei.

Roman G. Ragla. Ca să fie plătit întreg anul 1924 mai trebuie să ne trimiteţi 62 lei. — Simoc Ioan, preot Pe anul 1924 am trecut 36 lei; vă rugăm pentru ce să mai cade. — Oficiul parohial Ragla: Tot aşa ca la Părintele Simoc. — Ioan Pop, Popeşti: E plătit abonamentul pe 1923. — Rev. Ilie Stan, Oradea-Mare: In 1923 s'a urcat abonamentul cu 10 lei. — Ioan Corb B: Am primit 50 lei. — Centea Andrei, S: Primit 90 lei. — Popa Ştefan, I: Primit 64 lei. — Nicoară De metru, N: Am primit 80 lei.

Ciocărlan. — Poeziile sunt bunişoare, dar nu sunt pentru o foaie populară. Incercaţi aiurea.

I. G. Petruş, învăţător. — Mulţămim pentru ştiri trimisă. Te rugăm să fi corespondentul nostru in celelalte părţi.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

Concurs.

Atelierele Orfelinatului gr.-cat. Blaj au lipsă de un măiestru croitor, ca conducător al secţiei de croitorie. Se cere specializare in uniforme studenteşti.

Serviciul se poate ocupa in 1 Martie 1924. Reflectanţii să-şi adreseze cererile către direcţiunea Atelierele in Blaj, expunându-şi pretenziunile lunare in bani.

Direcţiunea Atelierele Orfelinatului.

Fabricaţie de Unt.

La Lăptăria din Veza, se pregăteşte zilnic şi se află de vânzare

„Unt de masă presat“

cu cel mai ieftin preţ de zi.

(13) 1-5

M. LELUŢIU.

Casă de vânzare.

In strada gării (lângă linia ferată) Nr. 178 este de vânzare o casă construită din 2 odăi, bucătărie de iarnă, cămară, pivniţă şi toate superedificatele necesare unei gospodării.

Adresa la

„UNIREA POPORULUI“